

”Älkää ollenkaan vannoko”

Pekka Ervastian esitelmä 1/11 1931

Jeesuksen vuorisaarnan kolmas käsky kuuluu, niinkuin muistamme:

Taas olette kuulleet sanotuksi vanhoille: ”älä vannoo väärin, vaan pidä valasi Herralle,” Mutta minä sanon teille: älkää ollenkaan vannoko, ei taivaan, ei maan, ei Jerusalemin, ei oman päännän kautta; (siinä luetellaan muutamia semmoisia); vaan teidän puheenne olkoon: ”on, on ja ”ei, ei”. Mikä on siitä yli se on pahasta.

On sangen selvää ja silmiin pistävää, että Jeesus Kristus tässä kieltää valan ja kaiken vannomisen. Ja me ihmiset, jotka elämme tässä kristikunnassa, näissä nykyisissä yhteiskunnissa, me suorastaan hämmästyimme, hätkähdämme. Emme tiedä, mitä ajatella ja tehdä, sillä koko meidän yhteiskunnallinen elämämme on tavallaan rakennettu valalle; ainakin sangen useissa tapauksissa vala tulee kysymykseen tässä kristikunnassa. Meistä tämä tuntuu ristiriidalta, ja me kysymme: ketä sitten pitäisi seurata; tätä kristikunnan tapaa, vaiko sitä mestaria, sitä vapahtajaa, jota kristikunta sanoo palvelevansa ja seuraavansa? Jokainen ihminen, jokainen kristitty voi joutua oikeuden eteen, esimerkiksi todistamaan jostain asiasta ja silloin vaaditaan häneltä vala. Hänen pitää vannoa puhuvansa totta, ja aivan puolueettomasti totta. Sentähden häneltä vaaditaan vala, että hän ei valehtelisi, eikä kertoisi asioita miltään persoonalliselta, itsekkäältä tai toispuoliselta kannalta; vaan että hänen täytyy kertoa totuus semmoisena kuin se on. Huomaamme, että joskus voi silloin tapahtua oikeudessa, että joku ihminen sanoo: mutta minä en voi tehdä valaa. Meidän mestarimme on kieltänyt meitä

vannomasta. Minä en voi tehdä valaa; puhun muutenkin totta; en silloin valehtele, enkä ole puolueellinen. — Ja silloin voi tapahtua, että tuomarit ovat niin valistuneita, että sanovat; annetaan tämän ihmisen todistaa ilman sitä valaa. Ja se on hyvä, sillä vala muodostuu omantunnon asiaksi varsinkin ihmiselle, joka on rehellinen ja puhuu totta. Hän tuntee aivan siveellistä vastarintaa sisässään, kun vaaditaan, että hän käyttäisi turhia sanoja, vakuuttaakseen puhuvansa totta. Ja tämä voi olla jo yleisessä mielipiteessä ja tiedossa ja omassatunnossa, että voidaan poiketa tuollaisesta velvollisuudesta muutamissa oikeustapauksissa. Onhan kuitenkin joka tapauksessa erittäin huomattavaa — ja voisi lisätä, hämmästyttävää —, että kristikunnassa ihminen voi joutua tämmöiseen ristiriitaan.

Mutta sitten on toisenlaisia valoja, joita aina vaaditaan tässä kristikunnassa, ja joita kaiketi ei voi välttää — nimittäin asianomaiset. Kaikissa viroissa ja kaikilta sotamiehiltä vaaditaan valoja. Virkamies ei voi asettua virkaansa ellei hän tee valaa. Sotamies ei kykene palvelemaan, upseeri ei kykene käskemään, ellei hän ole tehnyt valaa. Pappi ei kelpaa papiksi kristikunnassa, Kristuksen kirkossa, jos hän ei ole tehnyt valaa vastoin mestarinsa käskyä. Ja nämä kaikki virkavalat, joita vaaditaan määrättyiltä ihmisiltä, ovat melkein pääsemättömissä. Papin täytyy vannoa pyhän kirjan kautta, että hän puolustaa kirkkoa ja sen oppia, ja pysyy kiinni kaikissa dogmeissa, ja että hän on uskollinen kirkon opeille ja hallitukselle. Jokaisen vikamiehen täytyy tehdä saman suuntainen vala — luvata olla uskollinen maan hallitukselle, laeille, säännöksille. Jokaisen sotamiehen täytyy vannoa tottelevansa päällikkönsä käskyä. Ja tässäkin voi tietysti syntyä ristiriitoja.

Muistan kuinka eräs pappi kerran sanoi minulle — siitä on pitempi aika —, että hän on hyvin vaikeassa asemassa, sillä

hän uskoo, että ihminen on olemassa kuoleman jälkeen henkimaailmassa; hän kuolee ja joutuu henkimaailmaan. Hän ei nuku ikuista tuomiota odottaen, vaan elää jonkunlaisessa puhdistustilassa, mutta ei — hänen käsittääkseen — ikuisessa helvetissä; taivaassa ihmiset pikemmin odottavat. Minä ilostuin kovasti ja sanoin; teillähän on aivan teosofiset mielipiteet! — Hän huomautti: ”tietysti minä olen itse saanut sen vakaumuksen, mutta en saa puhua siitä. Nyt täydyn puhua kirkossa sunnuntaisin ikuisesta kadotuksesta ja autuudesta tämän elämän — viimeisen tuomion — jälkeen, joihin asioihin minä en usko, ja jotka tiedän vääriksi. Minulla on kokemuseräistä tietoa siitä, että vainajia on olemassa kuoleman jälkeen henkimaailmassa, mutta en saa siitä puhua; muuten menetän virkani. Ja mitä seuraa siitä, jos rikon valani ja puhun ihmisille? Menetän virkani, ja mitä minä rupean tekemään, jos menetän virkani, kun en ole oppinut mihinkään muuhun työhön.” — Tästä on useampia kymmeniä vuosia, kun eräs pappi valitti minulle näin. Ja minä tunsin suurta myötätuntoa häntä kohtaan, mutta samalla kauhistuin hengessäni ja oli jäätävän kylmä. Ajattelin: noin on ihmisen täytynyt myydä itsensä valheelle. Mutta ajattelin, että noin on useampien ihmisten laita. Useimmat papit eivät tiedä myyneensä itseänsä valheelle, mutta kaikki, jotka tietävät, ovat vaikeassa asemassa. — Se oli kymmeniä vuosia sitten: nyt on aika toinen. Olen nähnyt lehdestä, että eräs pappi puhuu hyvin usein henkimaailmasta. Huomaan, että tilanne on muuttunut ja pappi voi puhua, jos tahtoo, vapaammin. On eräänlaisia kirkkoja Ruotsin maalla, jotka ovat sysänneet ikuiset helvetit ja perkeleet pois. He eivät välitä niistä; ne saavat pysyä muualla. — Mutta kaikki tämän laatuiset virkamiehet, ne täytyvät taipua tuon välttämättömyyden eteen, että heidän täytyy tehdä vala.

Ja emme voi olla sanomatta, että Jeesus Kristus, kristikunnan mestari, vapahtaja ja opettaja on aivan nimenomaan kuitenkin vuorisaarnassaan, siis omissa opetuksissaan, kieltänyt valan teon. Kuitenkin voimme vielä vähän tarkemmin katsoa tätä seikkaa. Emme ollenkaan ajattele kaikkia vikamiehiä ja sotamiehiä, joille valan teko tuntuu luonnolliselta, koska heidän täytyy luvata totella ylempiensä käskyjä. Mutta meitä täytyy hämmästyttää suuresti, että papit, joiden pitäisi seurata mestaria ja palvella uskonnollisia, eettillisiä asioita, että heidän täytyy tehdä valoja vastoin mestarinsa käskyjä.

Mutta meidän täytyy kääntää huomiomme siihen seikkaan, että on aina ollut maailmassa tämmöistä valantekoa, ja kaikista valistuneimmissa ja parhaimmissa piireissä. Ajatelkaamme meidän aikamme vapaamuurareita. Koko vapaamuurarius pysyy salaisena syrjäisiltä, vaikka kaikki ihmiset tietävät, että sitä on ollut läpi vuosituhansien, sen johdosta, että kaikki vapaamuurarit ovat vannoneet pitävänsä kaikki opetuksensa ja menonsa salassa. Ja kun menemme vähän enemmän taaksepäin ajassa, tulemme niihin aikoihin, jolloin oli niin sanottuja mysterioita. Huomaamme, että nämäkin modernit vapaamuurarit, kuin kirkotkin ovat jonkunlaisia heijastuksia tässä maailmassa näistä vanhan ajan mysterioista. Ja tiedämme, että näissä mysterioissa oli myöskin nimenomaan sangen ankarat valat. Ei kukaan voinut tulla vihityksi, ellei hän tehnyt mitä ankarimpia valoja. Hänen täytyi vanna pitävänsä kaikki, mitä hän tietää, pyhästi salassa. Sentähden ei olekaan julkisesti jäänyt erikoisempaa tietoa vanhoista mysterioista; minkä tiedämme, rajoittuu pintapuolisiin asioihin. Kuitenkin tiedämme, että kreikkalainen filosofi Platon, joka oli vihitty Egyptin mysterioihin, jotka olivat sen ajan kuuluisimmat, hän sanoi, että hänellä oli hyvin

suuri halu rakentaa täydellinen filosofinen järjestelmä ja kertoa koko ihmiskunnalle sitten siitä järjestelmästä, ja rakentaa tämä järjestelmä kaiken sen päälle, mitä hän oli saanut tietää mysterioista. Hän olisi tahtonut paljastaa sitä viisautta, minkä hän oli saanut mysterioista ja muodostaa siitä suurenmoisen filosofisen järjestelmän. Ja hän ajatteli ja viittasi sanoillaan siihen, että epäilemättä siitä olisi paljon apua ihmiskunnan elämässä. Hän ei kuitenkaan sitä tehnyt. Hän Dialogeissaan viittaa noihin mysterioihin ja tuo esille oppeja, jotka tiedämme hänen saaneen mysterioista.

Ajatelkaamme sitä seikkaa, että toinen kreikkalainen filosofi Aristoteles, joka ei ollut mysterioihin vihitty, että hän uskoo tuohon vanhaan järjestelmään, siihen järjestelmään, jossa maapallo on keskuksena ja kaikki muu kiertää sen ympäri. Aristoteles oli sillä kannalla, sillä hän ei ollut saanut mysterioista mitään tietoa. Mutta Platon tiesi, että maapallo ja muut planeetat kiertävät auringon ympäri, ja uskoi heliosentriseen järjestelmään. Hän oli siinä suhteessa pythagoralainen, sillä tiedämme, että Pythagoras opetti juuri sitä. Mutta mitään suurta kokonaista filosofista järjestelmää ei Platon uskaltanut rakentaa kaikkien tietojensa perusteella.

Ja sitten me oikeastaan myöskin tiedämme historiasta, että jotkut semmoiset sängen suuret mysterioissa vihityt, niinkuin Buddha, ja niinkuin Jeesus Natsarelainen, ovat saaneet aikalaisiltaan moitteita siitä, että he ovat paljastaneet mysterioitten salaisuuksia. Muistakaamme, kuinka evankeliumeissa kerrotaan siitä, että kun Jeesus oli pappien edessä, niin ylimmäinen pappi repäisi vaatteensa ja sanoi: ”Mutta hänhän on Jumalan pilkkaaja ja rienaaja!” — Mutta mistä se johtui? Se johtui siitä, että hän tahtoi tällä ilmaista, että Jeesus oli paljastanut semmoisia salaisuuksia, joista heillä oli aavistusta, vaan joita tahtoivat pitää salassa. Jeesus oli

käyttänyt sitä Jumalan nimeä, jota ei saanut ilmaista. Juutalaiset eivät saaneet nimittää Jumalan nimeä. Tiedämme, että kun he lukivat pyhiä kirjoituksia, eivät he sanoneet Jumalan nimeä, joka oli kirjaimilla viitattuna, vaan he äänsivät muuta, esimerkiksi ”Adonai” ehkä sen asemasta. Nyt Jeesus Kristusta syytettiin siitä, että hän oli käyttänyt tätä pyhää nimeä, ja siitä ylimmäinen pappi suuttui ja kauhistui. Hän oli sen nimen avulla tehnyt ihmetöitä. Tämä oli hänen mielenosoituksensa. Siis heidän kannaltaan Jeesus Kristus rikkoi valansa, lupauksensa. Samaten teki Buddha ja kaikki korkeat ihmiset, jotka ovat ihmeellisesti auttaneet ihmiskunnan henkistä elämää. Suuret uskontojen perustajat, Vapahtajat ovat rikkoneet valansa. — Eikö tämä siis opeta meille jotain. Se näyttää meille, että näillä vanhoilla mysterioilla oli kyllä suojanaan se, että tavallinen vihitty ihminen ei saanut ilmaista salaisuuksia. Sillä nämä salaisuudet saattoivat olla sitä laatua, että niitä voitiin väärin käyttää. Näitä tietoja voitiin käyttää ei ainoastaan hyvän, vaan pahan palveluksessa väärin käyttää. Ja siitä oli varjeltava sekä pyhää tietoa, että myöskin ihmiskuntaa. Ja Platon esimerkiksi ei uskaltanut kertoa niin paljon kuin hän olisi tahtonut, se riippui siitä, että hän ei ollut täysin vapaa sanokaamme esimerkiksi kunnianhimosta. Kun hän ajatteli, että hän olisi tahtonut rakentaa suuren filosofisen järjestelmän, niin siinä ajatuksessa piili pieni jalo kunnian himo, koska hän ajatteli, että hän saisi rakentaa sen järjestelmän ja esittää asiat ihmisille ja tehdä heidät onnellisiksi. — Jos muistatte, niin H.P.Blavatsky nimittää Platonia viidennen kierroksen ihmiseksi — me olemme neljännen —, joissa järki on hyvin pitkälle kehittynyt. Ja Platon oli hyvin etevä järki-ihminen. Kaikki hänen dialoginsa miellyttävät, kun ne ovat kuin puhdasta järkeä. Mutta hän ei saanut paljastaa mysteriosalaisuuksia, koska hän ei olisi osannut tehdä sitä

puhtaasta inhimillisestä rakkaudesta. Mutta me näemme, kun nuo toiset, suuret vapahtajat rikkoivat valansa, niin se tapahtui rakkaudesta. He olivat valmiit menemään kuolemaan rakkaudesta ihmiskuntaan. Heillä ei ollut mitään muuta motiivia, jossa olisi otettu huomioon oma personallisuus. He eivät ajatelleet muuta kuin ihmiskunnan onnea. Sentähden — me voimme lisätä — he olivat oikeutetut rikkomaan inhimillisiä valoja. Jos Jeesus jossain mysteriossa oli tehnyt semmoisia valoja ja luvannut, ettei kerro, tunsii hän olevansa oikeutettu rikkomaan kaikkia semmoisia valoja. Hän oli täynnä rakkautta. Hän otti päälleen, mitä karmaa tahansa, auttaakseen ihmisiä heidän hädässään. Ja samalla tavalla ovat menetelleet nuo toiset suuret ihmiset. Ja se on ainoa motiivi, joka on yläpuolella kaikkea. Rakkauden nimessä Jeesuskin oli oikeutettu rikkomaan niitä valoja, koska hän oli yläpuolella noita ihmisiä. Hän tiesi enemmän kuin kukaan muu. Ei kukaan voinut häntä sitoa. Hän oli oikeutettu paljastamaan, mitä hän itse hyväksi näki. — Tämän me voimme ymmärtää mysteriovaloihin nähden. Ja kaikki tässä ulkonaisessa maailmassa on kuin heijastusta peilistä, mitä toiset ihmiset ovat saaneet oppia mysterioissa, sisäisessä elämässä ja toisessa maailmassa. Siitä se on koitunut tavallaan kuin peilikuvana tähän näkyväiseen maailmaan. Sillä tavalla ovat yhteiskunnat syntyneet, ja se tekee, että nämä yhteiskunnat ovat jollain tavalla oikeutettuja.

Mutta on otettava huomioon eräs toinenkin seikka. Mitä vala yleensä koskee? Se koskee aina tulevaisuutta. — Minä lupaan vast´edes oikeudessa puhuvani totta — tai vast´edes tottelevani jotain ylempää. Tähän tähtää jokainen vala — ikäänkuin tulevaisuuteen. Ja nyt voimme kysyä: onko tulevaisuus jotain niin vierasta, ulkopuolella ihmisen — kuinka sanoisi — vaikutuspiiriä, että hän ei voisi, eikä olisi oikeutettu kääntämään katsettaan tulevaisuuteen? Ihminen ei hallitse

tulevaisuutta. Me emme tiedä, mitä voi tapahtua. Sentähden me emme voi mitään myöskään luvata, vielä vähemmin vanna. — Niin voimme huomauttaa. Tulevaisuus ei ole meidän käsissämme; emme voi luvata. Tämä on tavallaan totta. Mutta on huomattava, että jos emme uskaltaisi mitään luvata, ei tulisi yhteisestä elämästä mitään. Minä en voisi lopettaa luentoa sanomalla, että ensi sunnuntaina jatkan — jos en voisi luvata. Ei olisi yhteiskunnallista elämää, jos emme mitään lupaisi yhteiskunnallisen elämän suhteen. Lasten täytyy mennä kouluun, virkamiesten täytyy mennä virastoihin. Kaikki on yhteiskunnissa järjestettyä. Mies tulee työstä kotiin ja odottaa, että vaimo on tehnyt hänelle päivällisen valmiiksi. Jos ei mies ollenkaan saisi luottaa, että hänen vaimonsa on ensinkään laittanut ruokaa, hänen elämänsä tulisi koko lailla mahdottomaksi. Jos on semmoisia vaimoja, jotka istuvat kahvikesteissä, kun odotamme ruokaa, sanomme, että semmoiset vaimot täyttävät huonosti tehtävänsä ja velvollisuutensa. Koko yhteiskuntamme on järjestetty lupauksille siten, että me odotamme jotain tulevaisuudesta. Tarkoittaako Jeesus siis, ettei mitään saisi luvata tulevaisuuden suhteen? Onko Jeesus siis tahtonut sanoa: älkää koskaan ajatelko mitään tulevaisuuden suhteen! Silloinhan hän ajattelisi semmoista yhteiskuntaa, jota emme voi kuvitellakaan, ja se on niin kuin ei olisi olemassakaan semmoista yhteiskuntaa, jossa ei oli tunteja, päiviä, viikkoja, kuukausia...ei mitään, kaikki on yhdentekevää. Silloin ei voi olla mitään yhteiskunnallista elämääkään. — Kun Jeesus kielsi valan sanoen: ”Älkää vannoko”, — tarkoitti hän ja tahtoi sanoa: älkää sanoko, että vannon, että huomenna tulen luoksesi. Minähän voin olla kuollut tai sairas ja minä en pääse. — Ei pidä vanna, sanoo Jeesus, sillä sitoo sielunsa pahalla tavalla. Tulee luvata, silloin on kaikki luonnolliset edellytykset olemassa. Jos Jumala suo, niin tulen. Itselläni ei saa olla

esteitä; ne koetan voittaa. Mutta jos on mahdottomia esteitä, en voi tulla. — Kaikki tällaiset mahdollisuudet on jokapäiväisessä elämässä. Ei opettajaa esimerkiksi vaadita tulemaan kouluun, jos hän on sairas ja makaa kuumeessa. Hän ei voi tulla, vaan lähettää sanan, ettei hän voi tulla. Me tiedämme, mitä edellytyksiä on olemassa. Ja sentähden Jeesus sanoo: ”äkää vannoko, te vangitsette sielunne.” — Se sisältää vielä muutakin, johon kohta tulemme. — Mutta se, että lupaus kaikessa mahdollisessa vaatimattomuudessaan ja nöyryydessään on luonnollista, näkyy siitäkin, että meidän sielumme autuuden ja hurmion hetkinään on kuin jotain lupasta. On kuin se eläisi jossain ikuisuudessa, jossa ei ole mitään tulevaisuutta, enemmän kuin on menneisyyttäkään; jossa vaan on nykyhetkeä. Ja sentähden meidän sielumme jossain tuommoisessa autuuden hetkessä on itse kuin jotakin lupasta täynnä. Silloin me aina, kun olemme täysin onnellisia, olemme nousseet kuin henkemme sisäisiin taivaisiin. Silloin me tahdomme; tämä on oikeata ja tämän pitäisi kestää! Meidän sielumme näin ikäänkuin tunteissaan lupaa, vaikka se ei sitä sanallakaan tekisi: minä tahdon aina olla hyvä, aina olla rehellinen! — tai sitä tai tätä, joka on siinä onnen hetkessä saanut ikäänkuin täyttymyksen. Jos ihminen esimerkiksi suurena hurmion hetkenään tuntee, että tämä tuli siitä, että hän oli hyvä. Hän auttoi ja siitä hän tunsii sanomatonta taivaallista nautintoa. Silloin hänen sielunsa sanoo: minä tahdon aina olla tällä tavalla hyvä; tämä on oikeata elämää! — Se on jotain luonnollista. Huomaamme, että lupaus tulevaisuuden suhteen on jotain luonnollista ihmiselle. On ikäänkuin ihminen tietäisi sielussaan, että hän on tulevaisuuden herra. Sitten vasta, kun hän joutuu tähän jokapäiväiseen toimintaan, hän ei hallitse sitä niin täydellisesti kuin hänen sielunsa tunsii autuaallisena hetkenään, ja hänelle tulee epäilyksiä. Mutta luonnollista on

meille kuolemattomina olentoina luvata. Minä lupaan jotain! Ja se ei ole vastoin meidän luontoamme. Sen me näemme esimerkiksi siitäkin hetkestä, jolloin ihminen syntyy tähän maailmaan jälleen. Ennen kuin hän syntyy, niin hänen henkensä, joka on vapaa vanhasta persoonallisuudesta, siinä kaikista korkeimmassa taivaassa tuollaisessa hurmiotilassa näkee taakse päin useampia jälleensyntymisiä, ja kuinka hitaasi hän on mennyt eteenpäin. Ja hän katsoo tulevia jälleensyntymiä, näkee ainakin sen seuraavan, ja silloin hän tuossa ylevässä mietiskely-, rukoustilassa, missä ihmishenki on, ihmisen henki siinä aivan kuin lupaa itselleen, lupaa Jumalalle, lupaa elämälle; nyt tahdon koettaa pyrkiä, nyt tahdon todella koettaa pyrkiä eteenpäin ja tulla hyväksi ihmiseksi! — Hän näkee tehtävän, joka hänellä on tulevassa maallisessa elämässään. Siihen huomionsa kohdistaen, ajattelee hän rauhallisesti, mutta suurella intensiteetillä: tuossa elämässä tahdon koettaa! — Ja se tietysti merkitsee, että hän, tuo henkiolento, sisäisin, korkein itsemme, minuutemme koettaa vaikuttaa tuohon personal-lisuuteen. Personallisuus ei tiedä siitä mitään. Se on uusi olento, joka syntyy. Mutta henki takana, joka on vastuunalainen kaikista näistä persoonallisuuksista, koettaa vaikuttaa persoonallisuuteen: muista olla rehellinen ja hyvä — ja sitä ja sitä, mitä se tuossa suuressa autuuden tilassa on nähnyt ennen syntymistään. — Tässä näemme, että lupaus tulevaisuuden suhteen on niin luonnollista ihmiselle; että jokainen meistä on taivaassa luvannut jotain Jumalalle. Ja ihmisen persoonallinen minä on siksi sokea ja heikko, ettei se koskaan täydellisesti täytä, mitä hänen henkiminänsä on luvannut.

Jeesus on tietysti aivan ottanut huomioon nämäkin asiat, ja sentähden on sitä merkillisempi tuo hänen kolmas käskynsä: ”Älkää ollenkaan vannoko”, sillä se pakottaa meidät

tarkastamaan asioita. Ja kaikista parhaimman selvyiden saamme siitäkin asiasta, kun tarkastamme kuoleman jälkeistä elämää.

Kuoleman jälkeisessä elämässä ihmishengellä on mahdollisuus päästä siihen ikuiseen elämään, Jumalan valtakuntaan, johon pitäisi jo täällä maan päällä jokaisella Jeesuksen seuraajalla olla avoin pääsy; joka on kuin avattu kristikunnalle. Näemme, että kun kuoleman jälkeen joku ihmissielu tulee Jumalan valtakuntaan, kun hän kolkuttaa sen portille, niin silloin hänen sielunsa täytyy olla puhdas kaikista sitoumuksista. Hän ei ole saanut mitään luvata eikä vanna, mikä olisi täyttämättä. Hän ei voi astua Jumalan valtakuntaan, ei yhtyä Jumalaan, jos mikään häntä sitoo. On kuin sen ovenvartija katsoisi hänen lävitseen. Hän tuntee, että hänen täytyy olla puhdas kuin kristalli kaikista valosta ja lupauksista, muuten hän ei voi astua ikuiseen elämään. Ja harvat ovat niitä, sillä Jeesus Kristus sano: ”Jokaisesta turhasta sanasta on tehtävä tili”. Kaikkien tilien tulee olla päätettyjä, kun ihminen kolkuttaa ikuisten elämän porteille. Ei saa olla mitään lupautusta, mitään sitoumusta, ei mitään valaa enää, joka ihmistä voisi sitoa. Sentähden me näemme, että ihminen kuoleman jälkeisessä elämässä, ensinnäkin tuossa tuonelassa, helvetissä työskentelee kaikkien valojen, lupautensa ja sanojensa kanssa. Hänen täytyy tehdä vapaaksi itsensä kaikista niistä. Jos hän on jotain luvannut toiselle ihmiselle, niin oli se kuinka pientä tahansa, on se tarkoin luettavissa elämän kirjoissa, onko hän täyttänyt lupauksensa. Jos hän ei ole, niin täytyy hänen käydä läpi se kaikki, mitä tuo ihminen tuns, odotti ja kärsi hänen takiansa; että hän syvästi saa tuntea, että siitä on karmaa, ja hän tahtoo tulla semmoiseen tilanteeseen, että hän voi pyytää anteeksi. — Nuo kaikki asiat jäävät sitten syrjään, kun hän tulee taivaaseen. Siinä hän elää lupauten täyttämistä. Se, minkä hän

oli täällä maan päällä sielussaan niinkuin luvannut hurmion hetkinään, täyttyy taivaassa. Siinä on se toinen kaunis puoli, joka on ihmiselle luonnollista. Se täyttyy taivaassa, Silloin meidän täytyy elää ikäänkuin lupauksissa. Mutta niiden lupauksen täytyy koskea inhimillistä hyvää, totuutta, jumalallista, kauneutta. Vaan sitä, mikä meille on mahdollista; että nimittäin täydymme kasvattaa itseämme Jumalaa, valoa kohti. Se on ainoa inhimillinen lupaus. Siihen sisältyy paljon meidän suhteistamme toisiin ihmisiin. Siinä lupauksessa voi olla uskollisuuden lupaus ihmiselle. Siinä ei ole pahaa, kun se tarkoittaa ainoastaan hyvää. Silloin se ei sido, vaan on avoin meidän sieluillemme. Voin tehdä itselleni lupauksen, kun tahdon kasvattaa tahtoani. Esimerkiksi lupaan, etten tänään pistä mitään ruokaa suuhuni. Kaikissa uskonnoissa on niin sanotuita paastopäiviä. Katolisissa kirkoissa on paastopäiviä. Se on suuri kasvatus ihmisille, kun he noudattavat niitä. Jos emme kasvata tahtoamme, niin ei meistä tule mitään karakterejä. Jos vain kasvatamme järkeämme, tulee meistä mahdottomia. Meistä ei tule mitään oikeita ihmisiä, jollemme kasvata tahtoamme. Kaikki uskonnot ovat siinä juuri tahtoneet ihmisiä auttaa. Ja yksi keino on juuri tämä paasto. Jos katolisessa kirkossa kerran viikossa, perjantaisin paastotaan, merkitsee se, että kristityn pitää sanoa itselleen sinä aamuna: nyt minä en tahdo niitä ja niitä määrätyitä ruokia suuhuni. Alkujaan on ollut niin, että en pistä mitään ruokaa suuhuni. Jos he sitä noudattavat, heidän ruuansulatuksensa pysyy kunnossa. Mutta sillä on suurempi siveellinen merkityksensä sillä tavalla, kun ihminen sanoo ja pitää sen lupauksensa. Silloin hän kasvattaa omaa karakteriään. Sentähden lupauksen tämmöisessä hyvässä suhteessa eivät ole mitään luonnottomia; ne aina toteutuvat taivaassa. Mutta ne kaikki turhat lupaukset, joita ei ole pidetty, valat ja semmoiset, ne kuitataan helvetissä.

Ihminen saa kärsiä kuoleman jälkeen: hän saa vastata kaikista niistä.

Mutta minkä tähden Jeesus on kaiken valan kieltänyt lopullisesti? — kysymme. Onko se sentähden ainoastaan, että se muodostuu niin pahaksi kahleeksi ihmissielulle; joka estää meitä kuoleman jälkeen astumasta Jumalan valtakuntaan? — Ei sentähden ainoastaan. Ei se tähtää vain kuolemanjälkeiseen elämään. Sehän on vain tämän elämän kaikua. Ei ole mitään muuta elämää tässä kiertokoulussa kuin se, joka tapahtuu vuorotellen näkyvissä ja näkymättömissä, ja ikuinen elämä on yhtäläillä näkyväistä kuin näkymätöntä elämä. Ja Jeesus siis ei ole voinut tarkoittaa sitä sen paremmin. Ihmiset eivät voi koskaan tulla toistensa veljiksi, jos he tekevät valoja, sillä niitä tekemällä he tulevat toistensa orjiksi. Ja ketään meistä ei ole asetettu toista sortamaan, eikä toisten alapuolelle — orjiksi. Kaikkien täytyy tuntea olevansa ihmisiä, vapaita olentoja. Me voimme luvata, mutta valalla me emme saa sitoa itseämme tottelemaan. Se voi pakottaa meidät siihen, joka on vastoin omaatuntoamme. Sentähden Jeesus sanoo: älkää koskaan vannoko, älkää sitoko sieluanne kiinni toisiin. Luvatkaa kaikki hyvässä, ilossa ja riemussa, mitä sydämenne käskää teitä tekemään. Sillä lupaus ja sen täyttäminen riippuu mahdollisuuksista. Ei ole sitoutunut, vaan luvannut, joka on mahdollista ja luonnollista — vapauttavaa. Sillä mehän tiedämme, että ilman uskoa, lupauksia tulevaisuuteen nähden, emme voisi rakastaa toisiamme, emme elää yhdessä tämän maan päällä, emme tulla niiksi semmoisiksi henkiolentoiksi, jotka todella ei ainoastaan tunteilla, vaan tiedollaan ja tahdollaan hallitsevat tulevaisuutta. Siihen harva ihminen vielä kykenee. Mutta ne ihmiset, joilla on tietoa ja valtaa, niillä on valtaa myöskin tulevaisuuden yli.